

Gjøvik 05. september 2024

Avlings- og kvalitetsprognoser for poteter 2024

Det er i år tatt ut 105 prøver. Prøvene er tatt hos matpotetdyrkere i de distriktene som betyr mest for potetdyrkinga her i landet. Som tidligere år er det de respektive regionavdelingene i Norsk Landbruksrådgiving som tar ut prøvene. Resultatene blir sammenstilt av HOFF SA. Arbeidet blir utført på oppdrag og med finansiering fra Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GPS), avdeling Avsetningstiltak. Prøvegravingene er utført i uke 35. Av de 105 prøvene er det tatt ut 12 prøver i Mandel og 5 prøver i småpotet, som omtales i egne avsnitt, i tillegg til 88 prøver i sortene Asterix, Beate, Fakse, Folva, Kerrs Pink, Nansen, Pimpernel og Van Gogh.

Årets avlingsprognose er den høyeste prognosa siden prøvegravingene startet i 2002. Den viser at vi på landsbasis forventer 14 % høyere avling i år sammenlignet med 2023. Sammenlignet med gjennomsnittet for 2002-2023 forventer vi 25 % høyere avlingsmengde denne sesongen. Alle beregninger er utført med forutsetningen om at potetarealet i 2024 er det samme som i 2023. Et annet usikkerhetsmoment vil som alltid være hvor mye plantene fortsetter å vokse, noe som i hovedsak er avhengig av ytre faktorer som klima, angrep av skadegjørere og næringstilgang. På gravetidspunktet hadde 58% av åkrene fortsatt grønt ris, mot 62 % i 2023. Det betyr at 42 % av åkrene hadde ris som enten var knust, knust og sprøytet eller bare sprøytet med vekstavslutningsmiddel.

22 % av åkrene var ikke vannet.

Matkvaliteten er oppgitt som prosent salgbar andel (klasse 1 potet). Kvaliteten er litt høyere enn i fjor, og på gravetidspunktet er behovet for utsortering i gjennomsnitt for hele landet vurdert til 6 %. Årsakene til utsortering er i hovedsak vorteskurv, svartskurv, grønne knoller, misform og vekstsprek. I tillegg er det observert noe tørråte i riset i noen prøver. Får man nedvasking av sporer fra riset til knollene kan det få betydning for lagerkvaliteten. I noen få graveprøver er det på gravetidspunktet registrert råte poteter. Dermed er det knyttet noe usikkerhet til lagerkvaliteten for enkelte potetpartier.

På Østlandet forventer vi høyere avlinger denne sesongen. Matkvaliteten viser bedre kvalitet i år sammenlignet med i fjor. I Trøndelag forventer vi høye avlinger i år med litt høyere kvalitet enn forrige år. På Sør-Vestlandet forventer vi høyere avlinger enn i fjor og med god kvalitet. I Troms forventer vi omtrent avlinger som i fjor, og god matkvalitet. I Sunndalen er avlingene høyere, med bedre kvalitet.

Prøvetakinga er utført slik at 2,5 m² er gravd opp på 4 forskjellige plasser hos hver produsent (til sammen 10 m²). Målet er å velge ut 4 representative plasser i en åker hos hver produsent. I disse kriteriene ligger det visse begrensninger som gjør at vi ikke må stole for mye på de absolutte tallene som blir presentert i denne rapporten, men tallene gir en god pekepinn på hvor nivået vil ligge. Det er viktig å være klar over at de utregnede dekaravlingene som framkommer på denne måten alltid vil være høyere enn middelavlinga på samme tidspunkt for hele åkeren hvor bl.a. sprøytespor, «vatningsveier» og kanteffekter reduserer avlinga.

Rapporten gir først en kort oversikt over antall graveprøver som er tatt ut i forskjellige distrikt og i forskjellige sorter (tabell 1), og tidsrommet disse er utført (tabell 2). Tabell 3 gir en oversikt over

totalavling, størrelsesfordeling og matkvalitet for hvert av distriktene, mens tabell 4 gir oversikt over avling og størrelsesfordeling for hver sort, landet sett under ett. Tabellene 5 - 12 viser det samme fordelt på de ulike distriktene. Tabell 13 og 14 viser sammenfattede tall for Mandel og småpotet. I tabellene 15 og 16 er det gjort en enkel beregning for å anslå totalt potetkvantum i Norge etter innhøsting i 2024. Denne beregningen er ikke eksakt, da det er benyttet fjorårets potetareal (som er det siste tilgjengelige). Tallene i tabellen tar ikke hensyn til arealer som av ulike grunner vil gå tapt på grunn av tørke, drukning eller sjukdomsangrep.

I noen sorter og distrikter er det tatt ut få prøver, som igjen fører til at avlingsprognosene i disse områdene blir usikre. Denne usikkerheten utjevner seg ved prøvegravinger i samme sort hos samme produsent gjennom flere år.

Halvor Alm, Fagsjef potet, HOFF SA
Borghild Glorvigen, Fagkoordinator potet, Norsk Landbruksrådgiving

Tabell 1. Antall prøver fordelt på sorter og distrikter.

Sort	Tr.lag	Jæren	Solør/ Odal	Mjøs- omr.	Oslofjord -omr.	Romerike	M & R	Troms	Nord- land	Sum prøver
Nansen	2	1	3	1	1					8
Beate	2		4							6
Pimpernel	2		3		3					8
Asterix	5		7	7	10	3	3	2		37
Folva	3	1	5	2	4					15
Kerrs Pink		2		5						7
Fakse		3		2	2					7
Van Gogh								2		2
Mandel	2 ²			7 ¹				1	2	12
Celandine			2	1						3
Sum	16	7	24	25	20	3	3	5	2	105

¹Prøvene er tatt i ¹Gudbrandsdalen (2), ¹Østerdalen (5) og ²Oppdal (2).

Tabell 1 viser antall prøver som er tatt i forskjellige sorter i ulike distrikter. Det er tatt ut totalt 105 prøver. Det er tatt ut graveprøver i de matpotetsortene som er mest representative i de ulike distriktene.

Tabell 2. Tidsrom for uttak av graveprøvene.

Sort	Tr.lag	Jæren	Solør/ Odal	Mjøs- omr.	Oslofjord -omr.	Romerike	M og R	Troms	Nord- land
Nansen	26.8	28.8	26-27.8	26.8	28.8				
Beate	26.8		26-28.8						
Pimpernel	26.8		26-28.8		27-28.8				
Asterix	26.8		26-30.8	26-29.8	27-28.8	26.8	26-27.8	26.8	
Folva	26.8	28.8	26-27.8	27-28.8	28-29.8				
Kerrs Pink		28-2.9		26-28.8					
Fakse		28.8		27-28.8	27.8				
Van Gogh								26.8	
Mandel	28.8			26-29.8				26.8	27.08
Celandine			26-28.8	2.9					

Dato for prøvegravingene vises i tabell 2. Prøvegravingene er utført i samme ukenummer som tidligere, og kan direkte sammenlignes med prognosene fra foregående år.

Tabell 3. Avling, størrelse og kvalitet i de ulike distriktene. Middel for alle sorter (unntatt Mandel og småpotet).

Område	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Salgbart % ¹
Trøndelag						
2002 - 2018	3 742	21	30	39	9	4,4
2019	4 056	22	44	29	5	4,3
2020	3 754	18	46	30	6	89,7
2021	4 021	22	43	29	7	84,9
2022	3 878	15	45	34	6	92,2
2023	3 782	17	46	34	3	93,4
2024	4 810	16	41	35	8	94,2
Jæren						
2002 - 2018	4 234	13	35	37	15	4,3
2019	4 754	11	30	39	20	4,4
2020	4 477	9	33	40	18	-
2021	5 310	13	37	36	14	83,9
2022	5 336	9	36	39	16	94,1
2023	4 591	8	32	43	17	95,0
2024	5 334	12	36	39	12	94,7
Solør-Odal						
2002 - 2018	3 358	22	46	28	4	4,2
2019	3 884	31	41	21	2	4,0
2020	4 045	16	42	37	5	95,0
2021	3 984	16	42	37	4	87,4
2022	4 316	21	45	30	4	87,1
2023	4 187	16	47	33	4	88,5
2024	4 556	16	49	31	3	97,6
Mjøsomr.						
2002 - 2018	3 746	10	31	40	19	3,8
2019	3 582	25	51	20	4	4,0
2020	4 032	6	44	36	14	95,9
2021	3 958	12	24	52	12	87,1
2022	4 528	12	25	42	21	86,7
2023	3 895	12	32	44	12	94,7
2024	4 313	8	33	39	21	97,8
Oslofjordomr						
2002 - 2018	4 173	18	51	28	4	4,1
2019	4 208	18	55	23	4	4,6
2020	4 804	13	51	32	4	92,8
2021	3 852	18	55	26	1	91,3
2022	4 368	14	46	32	8	82,9
2023	3 992	17	54	25	4	87,9
2024	4 556	18	54	26	2	84,3
Romerike						
2012 - 2018	3 822	20	48	28	4	4,3
2019	3 534	38	46	16	0	4,0
2020	4 491	12	49	36	3	91,7
2021	4 080	17	43	37	3	93,0
2022	4 361	21	37	37	4	98,5
2023	4 361	22	38	36	4	72,7
2024	4 895	19	55	24	2	90,0
Møre og Romsdal						
2018	4 685	11	47	37	5	4,5
2019	4 795	10	42	37	11	4,5
2020	3 622	11	39	44	7	97,0

2021	3 766	10	49	36	4	93,0
2022	3 265	10	38	45	6	90,1
2023	3 542	10	42	40	8	87,0
2024	5 434	11	32	54	3	92,7
Troms						
2006 - 2018	2 293	31	35	27	7	4,8
2019	2 775	11	25	63	1	4,5
2020	2 369	28	44	27	1	96,5
2021	2 663	18	31	37	3	97,8
2022	2 595	17	59	23	1	98,5
2023	3 095	14	49	34	2	97,5
2024	3 013	27	53	21	0	97,8

¹ Skala1-5 tom. 2019, % salgbart fom. 2020.

Kvalitetskontroll

Etter sortering av de fire delprøvene (fra hver graveprøve), tas det ut poteter fra salgbar størrelse. For matpotet blir kvalitetskontrollen utført på poteter i størrelsen 40-60 mm, for Mandel 25-120 g og for småpotet 25-40 mm. Kvalitetskontrollen blir utført på ca. 8-10 kg (4 prøver a 2-3 kg).

Potetene blir vurdert som:

1. % salgbar andel (klasse 1 potet).
2. % ikke salgbar andel. I de prøvene hvor den salgbare andelen er lavere enn 95% blir det notert årsaker til nedklassifisering av potetene (grønne poteter, misform, skurv, råte, vekstsprekke etc.)

I Trøndelag er avlingsnivået det høyeste som noen gang er registrert siden 2002. Det er registrert ei gjennomsnittlig brutto avling på 4.810 kg, hele 1000 kg mer denne sesongen sammenlignet med i fjor. Størrelsesfordelinga tyder på at det er noe større knollstørrelse i år sammenlignet med i fjor. Den ytre matkvaliteten er høyere enn i fjor. De viktigste årsakene til utsortering er vorteskurv og noe vekstsprekke.

På Jæren er avlingsnivået betydelig høyere enn i fjor. Det er bare registrert høyere avling i 2004. Knollfordelinga viser at det er jevn fordeling i fraksjonene, og omtrent likt som gjennomsnittet for 2002-2018. Den ytre matkvaliteten er vurdert til å være meget god. De viktigste feilene som er registrert er flatskurv, misform, vekstsprekke og grønne knoller. I tillegg ble det funnet noen råtne knoller i ei prøve.

I Solør/Odal-distriktet er ei gjennomsnittlig bruttoavling på 4556 kg det høyeste som noen gang er registrert siden oppstarten av prøvingene i 2002. Knollfordelinga viser at det er en antydning mer knoller under 50 mm sammenlignet med i fjor. Den ytre matkvaliteten er veldig god i år. Årsaker til utsortering er grønne knoller og noen typer skurv.

I Mjøsområdet er avlingsnivået vel 400 kg høyere enn på samme tidspunkt i fjor. Knollfordelinga viser at det er registrert mindre små og flere store knoller enn i fjor. Den ytre matpotetkvaliteten er god og blir vurdert høyere enn i fjor. De viktigste årsakene til utsortering er flassing, vekstsprekke, misform og litt skurv. Det er funnet blautråde i to av prøvene.

I Oslofjordområdet ligger avlingsnivået vel 500 kg høyere enn i fjor på samme tidspunkt. Størrelsesfordelinga viser at det er omtrent lik fordeling som i fjor. Den ytre matkvaliteten er lavere enn i fjor. Feilene som vil gi utsortering er flere typer skurv (spesielt vorteskurv), misform og noe vekstsprekke.

På Romerike viser avlingsnivået ei gjennomsnittlig bruttoavling på 4895 kg, det høyeste som noen gang er registrert siden oppstart av prøvingene i 2012. Dette er vel 500 kg høyere enn i fjor. En må huske at tallene kun baserer seg på 3 prøver. Knollfordelinga viser at det er mer knoller under 50 mm i år sammenlignet med i fjor. Den ytre matkvaliteten er betydelig høyere enn i fjor. Feilene som er observert er hovedsakelig skurv.

I Møre og Romsdal er avlingsnivået på 5434 kg det høyeste som noen gang er registrert siden oppstart av prøvingene i 2018. En må huske at tallene kun baserer seg på 3 prøver. Knollstørrelsen viser at det er mer store knoller over 50 mm i år. Matkvaliteten vurderes som høyere enn i fjor. Vorteskurv, misform og grønne knoller er feilene som drar ned kvaliteten.

I Troms er avlingsnivået omtrent som i fjor. Knollene er betydelig mindre enn i fjor. Den ytre matkvaliteten er meget god, og litt høyere enn i fjor.

Tabell 4. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet for hver sort. Middeler for alle distrikter.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Salgbart % ¹
Nansen						
2018	4 130	15	38	34	14	3,7
2019	4 224	19	44	30	7	4,5
2020	4 850	10	40	42	8	98,4
2021	4 739	17	38	38	7	91,6
2022	5 042	16	40	38	6	93,8
2023	5 256	12	36	43	9	95,4
2024	5 400	12	41	39	8	97,6
Beate						
2002 - 2018	3 593	25	41	28	6	4,1
2019	3 808	26	48	25	1	3,3
2020	3 764	20	46	31	3	85,9
2021	3 467	23	42	31	5	85,3
2022	3 932	16	42	35	7	81,7
2023	3 932	18	46	31	5	81,2
2024	4 303	20	48	31	1	97,8
Pimpernel						
2002 - 2018	3 093	26	44	27	4	4,3
2019	3 081	31	50	16	2	4,5
2020	3 584	17	53	28	2	93,8
2021	3 163	20	49	29	2	89,6
2022	3 344	19	45	29	7	90,4
2023	3 165	21	57	20	1	93,5
2024	3 682	22	53	22	3	95,1
Asterix						
2002 - 2018	3 907	15	43	35	8	4,1
2019	3 822	22	52	21	4	4,3
2020	4 170	13	48	33	5	94,0
2021	3 948	15	44	36	5	85,3
2022	3 907	16	45	33	6	87,8
2023	3 762	16	48	34	3	89,6
2024	4 632	16	50	30	5	92,6
Folva						
2003 - 2018	4 261	12	35	39	14	4,0
2019	4 268	17	47	29	7	4,1
2020	4 584	13	41	36	10	93,5
2021	4 630	13	37	41	9	85,5
2022	4 695	14	39	38	9	85,9
2023	4 518	13	45	38	5	91,0
2024	5 483	10	39	41	10	93,5
Kerrs Pink						
2002 - 2018	3 256	13	34	37	16	4,0
2019	3 697	10	42	32	17	4,0
2020	3 876	7	38	35	20	98,0
2021	3 539	12	25	45	17	81,0
2022	4 366	11	23	37	29	90,6
2023	3 329	12	30	37	20	95,3
2024	3 700	9	27	37	28	95,6
Fakse						
2010-2018	4 747	15	36	37	12	4,3
2019	5 553	8	29	43	20	4,5
2020	4 532	9	35	40	16	94,3
2021	4 990	19	38	35	8	86,5
2022	5 022	13	30	37	20	82,9
2023	4 824	11	33	41	15	92,4

2024	5 125	16	45	33	5	93,0
Van Gogh						
2010-2018	2 151	30	31	30	9	4,8
2019	2 815	9	36	55	0	4,5
2020	2 493	23	65	12	0	98,4
2021	2 300	28	56	14	2	99,0
2022	2 450	9	62	29	1	98,5
2023	3 355	9	46	41	4	97,0
2024	2 935	23	56	22	0	97,5

¹ Skala1-5 tom. 2019, % salgbart fom. 2020.

Tabell 4 viser “Landsoversikten” for alle sortene, unntatt Mandel og småpotet som presenteres i eget avsnitt.

Vi kan forvente høyere avling i alle sortene sammenlignet med 2023, unntatt i Van Gogh. I sortene Asterix og Folva er det nesten 1000 kg mer avling enn på samme tidspunkt i fjor.

Den ytre matpotetkvaliteten er bedre i alle sortene sammenlignet med i fjor. Av kvalitetsfeil som er dominerende er det vekstrelaterte skader som ulike typer skurv (flatskurv, svartskurv eller vorteskurv), misform og vekstsprekke som dominerer. Noen registreringer av blautråte er gjort i år også, men langt færre enn i et normalår.

I tabellene 5-14 er det vist detaljer for ulike sorter og distrikter.

TRØNDELAG

Tabell 5. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet i Trøndelag.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Salgbart % ¹
Beate						
2002 - 2018	3 862	26	31	35	9	4,3
2019	3 518	28	44	26	1	3,5
2020	3 123	29	59	11	2	83,3
2021	3 311	35	47	14	3	85,0
2022	3 397	19	45	32	3	82,5
2023	3 338	15	48	34	3	94,6
2024	4 275	24	50	26	0	96,0
Pimpernel						
2002 - 2018	3 111	32	29	35	4	4,5
2019	3 002	34	42	23	1	4,0
2020	2 965	17	55	25	2	86,0
2021	2 921	43	48	9	0	92,5
2022	2 886	16	59	25	0	92,5
2023	2 535	26	62	12	0	97,0
2024	2 762	41	54	4	0	97,0
Asterix						
2004 – 2018	3 968	17	34	41	8	4,5
2019	4 002	23	49	25	3	4,8
2020	3 390	18	51	30	1	92,6
2021	3 999	12	46	36	7	84,0
2022	3 667	18	50	29	3	95,0
2023	3 352	15	48	34	3	94,6
2024	5 053	9	41	40	10	94,4
Folva						
2004 - 2018	4 373	16	17	52	16	4,3
2019	4 611	18	43	34	6	4,0
2020	4 740	20	41	28	11	94,6
2021	4 564	19	43	28	10	80,0
2022	4 504	10	37	39	14	93,5
2023	4 348	11	35	47	7	93,0
2024	5 542	7	26	47	21	87,7
Nansen						
2018	3 779	16	39	37	8	3,5
2019	5 255	14	37	37	12	5,0
2020	5 311	12	33	41	13	98,2
2021	4 836	31	39	28	3	88,5
2022	4 996	10	36	45	9	97,0
2023	5 698	15	39	44	2	97,0
2024	5 684	12	41	44	2	99,0

¹ Skala1-5 tom. 2019, % salgbart fom. 2020.

Tallene viser at vi i Trøndelag kan forvente høyere avling i alle sorter og lik i Nansen sammenlignet med i fjor. Det er registrert hele 1700 kg høyere avling i Asterix.. Størrelsesfordelinga viser at i Asterix og Folva kan det forventes noe større andel store knoller over 50 mm, mens det er mye små knoller i Beate og Pimpernel.

Den ytre matpotetkvaliteten er vurdert som høy, med bedre kvalitet i Beate og Nansen enn i fjor. I Pimpernel og Asterix er det omtrent lik kvalitet, mens i Folva er den lavere enn i fjor. Feilene det trekkes for er skurv og misform.

JÆREN

Tabell 6. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet på Jæren.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Salgbart % ¹
Folva						
2003 - 2018	4 403	11	36	38	15	4,3
2019	3 865	14	32	35	19	4,0
2020	4 308	9	37	42	12	4,5
2021	5 915	11	38	37	14	94,2
2022	5 160	10	44	33	13	95,0
2023	4 260	12	44	38	6	95,0
2024	6 660	6	26	46	22	90,0
Kerrs Pink						
2006 - 2018	3 661	14	34	35	16	4,2
2019	4 330	12	31	40	17	4,5
2020	3 643	13	34	37	16	4,5
2021	4 210	12	32	37	19	81,6
2022	4 655	10	31	31	28	92,0
2023	3 495	11	30	43	16	95,0
2024	3 616	17	37	35	10	92,0
Fakse						
2010-2018	4 818	15	33	38	14	4,4
2019	5 630	8	28	41	22	4,7
2020	5 147	8	30	40	22	4,7
2021	5 640	14	40	35	11	78,6
2022	5 405	7	35	46	12	95,0
2023	4 992	6	28	45	21	95,0
2024	5 542	14	42	38	6	98,7
Nansen						
2022	6 665	13	38	37	12	95,0
2023	5 910	5	35	45	15	95,0
2024	6 825	7	29	44	21	93,0

¹ Skala1-5 tom. 2020, % salgbart fom. 2021.

Det ligger an til høyere avlinger i alle sortene det er tatt prøver av i denne sesongen. Det er registrert hele 1400 kg mer i Folva (kun 2 prøver i Folva) målt mot fjoråret.

Knollfordelingen viser at vi kan forvente noe flere store knoller i Folva og Nansen, og noe flere små knoller i Fakse og Kerrs Pink denne sesongen.

Matpotetkvaliteten vurderes høyere i Fakse dette året, og lavere i de andre sortene sammenlignet med i fjor. Det er vekstsprekke skurv og misform som er feilene som er registrert.

SOLØR-ODAL

Tabell 7. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet i Solør-Odal.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Salgbart % ¹
Beate						
2002 – 2018	3 293	28	46	24	3	4,2
2019	3 954	37	46	17	1	4,1
2020	4 085	17	42	39	3	87,3
2021	3 535	16	39	39	6	85,5
2022	4 199	15	40	37	9	81,3
2023	4 229	16	43	35	7	79,8
2024	4 317	17	46	34	2	98,8
Pimpernel						
2002 - 2018	2 814	30	53	16	1	4,5
2019	2 878	47	44	8	0	4,7
2020	2 984	22	54	22	2	99,0
2021	2 805	19	44	34	3	87,0
2022	3 385	30	51	18	1	96,7
2023	3 206	20	53	25	2	93,3
2024	4 230	14	50	30	6	99,3
Folva						
2004 - 2018	3 916	14	43	35	8	4,0
2019	4 576	22	47	28	3	4,0
2020	4 410	15	35	39	11	95,0
2021	4 258	14	38	44	5	79,2
2022	4 401	19	41	35	5	74,8
2023	4 543	15	50	32	3	88,6
2024	4 886	13	44	37	6	94,2
Asterix						
2004 - 2018	3 534	18	49	29	4	4,1
2019	3 614	37	46	17	11	4,1
2020	4 031	19	48	32	1	95,7
2021	4 284	18	47	32	3	93,1
2022	4 510	22	49	26	3	90,0
2023	3 876	18	50	31	1	88,9
2024	4 273	21	57	22	0	97,9
Nansen						
2018	3 320	26	50	23	1	4,5
2019	4 609	30	48	21	1	4,5
2020	4 480	10	34	52	4	99,3
2021	4 604	13	41	39	6	90,7
2022	4 807	23	41	32	4	99,0
2023	5 345	10	33	47	10	94,3
2024	5 309	11	42	41	6	99,3

¹ Skala1-5 tom. 2019, % salgbart fom. 2020.

I Solør-Odal kan det forventes høyere avling i alle sortene unntatt i Nansen som er omtrent lik fjoråret. Knollfordelinga viser at vi kan forvente noe flere små knoller under 50 mm i Asterix og Nansen, og en antydning av noe større knoller over 50 mm i Folva og Pimpernel.

Den ytre matkvaliteten vurderes som veldig høy i alle sortene sammenlignet med i fjor. Det er lite kvalitetsfeil å finne, men grønne knoller og skurv er feilene som er registrert.

MJØSOMRÅDET

Tabell 8. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet på Hedemarken og Oppland.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Salgbart % ¹
Kerrs Pink						
2002 - 2018	3 236	11	31	41	17	3,8
2019	3 444	8	47	28	17	3,8
2020	3 970	5	40	34	21	98,0
2021	3 270	12	22	49	17	80,8
2022	4 250	12	19	39	30	90,0
2023	3 262	13	31	35	22	95,4
2024	3 733	5	23	37	35	97,0
Folva						
2003 - 2018	4 176	7	31	40	22	3,7
2019	3 513	7	65	19	9	4,0
2020	4 109	8	50	34	8	92,9
2021	4 441	14	33	45	9	95,0
2022	5 221	9	25	49	16	97,5
2023	4 446	8	34	50	7	97,0
2024	5 828	4	28	56	13	100
Asterix						
2004 - 2018	3 809	10	35	40	15	3,9
2019	3 151	9	56	23	12	3,9
2020	4 038	6	43	37	13	94,5
2021	3 917	12	23	55	11	85,1
2022	4 487	10	27	44	20	80,9
2023	3 956	11	30	53	6	93,7
2024	4 614	8	37	40	15	98,7
Nansen						
2018	4 545	4	27	38	31	4,5
2019	2 807	8	51	34	6	4,0
2020	4 494	6	46	35	13	98,4
2021	4 817	13	23	50	15	95,0
2022	4 743	21	31	42	6	98,0
2023	4 505	18	36	34	12	95,5
2024	2 880	11	31	33	25	95,0

¹ Skala1-5 tom. 2019, % salgbart fom. 2020.

I Mjøsområdet kan vi forvente høyere avling i alle sortene sammenlignet med i fjor, unntatt i Nansen. Det er kun ei prøve i Nansen, og den er gjort i økologisk produksjon som nok har påvirket avlingsnivået. Knollfordelinga viser at vi kan forvente noe mer store knoller i år, noe vi særlig ser i Kerrs Pink og Nansen.

Den ytre matpotetkvaliteten er veldig høy i alle sorter sammenlignet med i fjor. Feilene man finner er flassing, vekstsprekke og misform. Flassing er ganske utbredt i prøvene, og antyder at potetene ikke er modne på gravetidspunktet. Det er helt vanlig i dette området. Det er også observert blauråte i tre prøver, som gjør lagringskvaliteten usikker i disse partiene.

OSLOFJORDOMRÅDET

Tabell 9. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet i Vestfold og Østfold.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Salgbart % ¹
Asterix						
2002 - 2018	4 106	17	52	28	3	4,2
2019	4 264	19	59	20	2	4,6
2020	4 732	14	52	31	3	93,2
2021	3 716	16	58	25	1	90,3
2022	4 441	15	53	30	2	85,0
2023	3 825	17	62	21	1	88,8
2024	4 674	18	61	20	1	83,3
Folva						
2004 - 2018	4 794	12	39	39	9	3,7
2019	4 355	13	59	26	1	5,0
2020	6 643	9	53	32	7	85,0
2021	4 241	7	50	38	4	91,3
2022	5 319	8	57	34	1	94,4
2023	5 231	12	60	27	1	87,0
2024	6 046	10	51	37	2	96,0
Pimpernel						
2012 - 2018	3 512	21	58	19	0	4,5
2019	3 244	24	56	16	4	4,8
2020	4 327	14	52	32	2	93,9
2021	3 644	18	51	28	2	92,1
2022	3 543	12	35	39	15	84,6
2023	3 544	20	58	20	2	91,3
2024	3 746	19	54	26	1	89,7
Fakse						
2014 - 2018	4 728	19	43	31	6	4,1
2019	5 753	10	34	44	13	4,0
2020	4 520	12	35	42	11	91,5
2021	4 237	36	45	18	1	94,0
2022	4 900	18	23	24	34	65,5
2023	4 805	20	34	34	12	84,5
2024	4 438	22	47	28	2	79,0
Nansen						
2018	6 432	9	34	40	17	5,0
2019	-	-	-	-	-	-
2020	5 753	13	58	29	0	96,0
2021	4 791	11	55	33	0	94,0
2022	4 777	11	49	37	3	80,0
2023	-	-	-	-	-	-
2024	6 200	18	58	24	1	97,0

¹ Skala1-5 tom. 2019, % salgbart fom. 2020.

Sammenlignet med i fjor kan det forventes høyere avlinger i alle sorter, unntatt i Fakse. Knollfordelinga viser at det kan forventes omtrent lik fordeling som i fjor.

Den ytre matkvaliteten er vurdert som lavere i Asterix, Pimpernel og Fakse enn i fjor, og høyere i Folva. Feilene som drar ned er mange typer skurv, og noe misform og vekstsprekk.

ROMERIKE

Tabell 10. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet på Romerike.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Salgbart % ¹
Asterix						
2012 – 2018	3 823	20	48	28	4	4,3
2019	3 534	38	46	16	0	4,0
2020	4 491	12	49	36	3	91,7
2021	4 080	17	43	37	3	93,0
2022	4 361	21	37	37	4	72,7
2023	4 361	22	38	36	4	72,7
2024	4 895	19	55	24	2	90,0

¹ Skala1-5 tom. 2019, % salgbart fom. 2020.

På Romerike kan det forventes høyere avling i år sammenlignet med i fjor. Knollfordelinga viser at det kan forventes flere knoller under 50 mm.

Den ytre matkvaliteten er vurdert som betydelig bedre i år enn i fjor. Det er skurv som er årsaken til utsortering.

MØRE OG ROMSDAL

Tabell 11. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet i Møre og Romsdal.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Salgbart % ¹
Asterix						
2018	4 685	11	47	37	5	4,5
2019	4 795	10	42	37	11	4,5
2020	3 622	11	39	44	7	97,0
2021	3 766	10	49	36	4	93,0
2022	3 265	10	38	45	6	90,1
2023	3 542	10	42	40	8	87,0
2024	5 434	11	32	54	3	92,7

¹ Skala1-5 tom. 2019, % salgbart fom. 2020.

I år kan det forventes betydelig høyere avling enn i fjor i dette området. Knollfordelinga viser at det er noe mer knoller i fraksjonen 50-60 mm enn i fjor og færre knoller i 40-50 mm.

Den ytre matkvaliteten er vurdert høyere enn i fjor. Det er skurv som er hovedårsak til kvalitetsfeilene, sammen med litt vekstsprekk, grønne knoller og misform.

TROMS

Tabell 12. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet i Troms.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Salgbart % ¹
Van Gogh						
2010 - 2018	2 304	36	46	17	2	4,8
2019	2 815	9	36	55	0	4,5
2020	2 493	23	65	12	0	98,4
2021	2 300	28	56	14	2	99,0
2022	2 450	9	62	29	1	98,5
2023	3 355	9	46	41	4	97,0
2024	2 935	23	56	22	0	97,5
Asterix						
2022	2 740	24	56	18	2	98,5
2023	2 835	19	52	28	1	98,0
2024	3 090	31	51	20	0	98,0

¹ Skala 1-5 tom. 2019, % salgbart fom. 2020.

Det er ikke tatt prøver i Gulløye de tre siste årene, og sorten er derfor fjernet fra tabellene.

I Troms er avlingsnivået høyere i Asterix og lavere i Van Gogh i år sammenlignet med i fjor. Andelen små knoller er betydelig større i år sammenlignet med i fjor.

Den ytre matkvaliteten er som alltid meget god, og det vurderes som at veldig liten andel utsortering trengs på grunn av noe flatskurv.

Mandel

Tabell 13. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet i Mandel.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 25 g %	25-75 g %	75-120 g %	> 120 g %	Salgbart % ¹
Mandel						
2016-2018	2 686	12	61	23	5	4,3
2019	2 855	20	65	13	3	3,9
2020	2 455	15	59	23	4	93,7
2021	2 995	9	65	21	5	83,0
2022	2 885	13	63	20	5	80,8
2023	2 815	14	59	23	5	94,9
2024	3 132	9	64	22	6	91,1

Merk sorteringsgrensene.

¹ Skala1-5 tom. 2019, % salgbart fom. 2020.

Det er tatt én prøve i Troms, to prøver i Nordland, fem i Østerdalen, to i Gudbrandsdalen og to på Oppdal.

Totalavlinga i år er litt høyere i år enn i fjor. Knollfordelinga viser at vi kan forvente omtrent den samme fordelinga som i fjor, og med færre små knoller under 25 g.

Matkvaliteten er god, men lavere enn i fjor. Kvalitetsfeilene er grønne knoller, skurv og misform.

Småpotet

Tabell 14. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet i Småpotet.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 25 mm %	25-40 mm %	40-50 mm %	> 50 mm %	Salgbart %
Celandine 2023	3 257	12	75	13	1	90,3
2024	3 528	6	63	29	2	94,7
Folva 2024	2 598	6	45	47	3	90,5

Merk sorteringsgrensene.

Det er gravd 5 prøver poteter som er tiltenkt småpotet. Det kan forventes høyere avling i Celandine i år sammenlignet med i fjor. Knollfordelinga viser at det kan forventes en andel større knoller denne sesongen.

Den ytre matkvaliteten er god, og høyere enn i fjor i Celandine.

AVLINGSPROGNOSE, TOTALT POTETKVANTUM

Tabell 15. Forventet mengde poteter i fylker og totalt. Totalt for alle sorter unntatt Mandel og småpotet.

Område	Avling pr daa > 40 mm	Areal, daa ¹	Kvantum, 1000 t
Trøndelag			
2002 - 2018	2 953	-	42,6
2019	3 152	14 585 ²	46,0
2020	3 069	13 890 ²	42,6
2021	3 147	13 739	43,2
2022	3 289	13 790	45,4
2023	3 139	13 487	42,3
2024	4 040	13 467	54,4
Jæren			
2002 - 2018	3 715	-	31,9
2019	4 254	5 526	23,5
2020	4 069	5 668	23,1
2021	4 636	5 602	26,0
2022	4 846	6 042	29,3
2023	4 224	6 454	27,3
2024	4 694	6 323	29,7
Hedmark			
2002 - 2018	2 927	-	142,2
2019	2 683	47 656	127,9
2020	3 493	48 910	170,8
Oppland			
2002 - 2018	3 182	-	40,3
2019	3 477	8 775	30,5
2020	3 940	9 178	36,2
Innlandet			
2021	3 410	56 935	194,1
2022	3 663	56 284	206,2
2023	3 500	59 958	209,9
2024	3 911	58 137	227,4
Oslofjordomr.			
2002 - 2018	3 445	-	76,3
2019	3 456	19 059	65,9
2020	4 172	19 009	79,3
Akershus/Oslo			
2012-2018	3 050	-	19,1
2019	2 205	5 923	13,1
2020	3 938	5 189	20,4
Oslo/Viken/Vestfold/Telemark			
2021	3 193	28 068	89,6
2022	3 760	27 995	105,3
2023	3 333	28 524	95,1
2024	3 839	27 026	103,8
Møre og Romsdal			
2018	4 177	1 848	7,7
2019	4 308	1 856	8,0
2020	3 215	1 920	6,2
2021	3 373	1 788	6,0
2022	2 923	1 807	5,3

2023	3 188	1 784	5,7
2024	4 836	1 702	8,2
Troms og Finnmark			
2006-2018	1 656	-	5,5
2019	2 475	2 660	6,6
2020	1 701	2 596	4,4
2021	2 190	2 531	5,5
2022	2 158	2 560	5,5
2023	2 662	2 719	7,2
2024	2 199	2 722	6,0
Sum			
2002	3 061	<u>118 400</u> av totalt 151 200	362,4
2003	2 632	<u>118 200</u> av totalt 150 900	311,1
2004	3 484	<u>112 700</u> av totalt 143 600	392,6
2005	2 994	<u>110 800</u> av totalt 140 700	331,7
2006	3 127	<u>110 895</u> av totalt 136 446	346,7
2007	3 056	<u>112 943</u> av totalt 137 871	345,2
2008	3 353	<u>117 567</u> av totalt 143 175	394,2
2009	2 575	<u>117 645</u> av totalt 143 325	302,9
2010	2 902	<u>113 101</u> av totalt 137 650	328,2
2011	3 384	<u>108 622</u> av totalt 132 124	367,6
2012	2 940	<u>112 188</u> av totalt 128 923	329,8
2013	2 819	<u>110 486</u> av totalt 126 581	311,5
2014	3 438	<u>110 268</u> av totalt 126 071	379,1
2015	2 515	<u>108 342</u> av totalt 123 217	272,5
2016	3 723	<u>103 657</u> av totalt 118 238	385,9
2017	3 030	<u>105 367</u> av totalt 119 724	319,3
2018	3 306	<u>104 573</u> av totalt 116 546	345,7
2019	3 111	<u>106 040</u> av totalt 116 139	329,9
2020	3 571	<u>106 360</u> av totalt 116 850	379,8
2021	3 358	<u>108 663</u> av totalt 114 297	364,9
2022	3 626	<u>108 478</u> av totalt 114 333	393,3
2023	3 397	<u>112 926</u> av totalt 118 989	383,6
2024	3 996	<u>109 377</u> av totalt 115 052	437,1

¹ Arealet er hentet fra SSB – produksjonstilskudd det foregående år.

² Sør- og Nord-Trøndelag samlet

Tabell 15 gir en pekepinn på hvor stort totalt kvantum poteter som er til rådighet i disse distriktene. På grunn av mangel på tilgjengelige arealoppgaver er fjorårets arealer (2023) benyttet. Beregningene forutsetter derfor et stabilt potetareal fra ett år til neste. Dermed kan de utregnede prognosetallene være usikre.

Totalt potetareal i 2023 var 115 052 daa, og dette var en nedgang på hele 3.937 daa sammenlignet med 2022. Det er i 2024 tatt prøver i områder som utgjør 109 377 daa av disse, og her forventer vi et salgbart (> 40 mm) potetkvantum på 437 tusen tonn. Årets avlingsprognose er den høyeste prognosa siden prøvegravingene startet i 2002. Dette på tross av at arealet er redusert med 36148 daa i samme periode.

Tabell 16. Forventet mengde, prosentvis sammenligning fra foregående år og fra gjennomsnittet av årene 2002-2023. Totalt for alle distrikter og sorter unntatt Mandel og småpotet.

År	Kvantum, 1000 t	% fra foregående år	% fra gjennomsnitt
2002	362,4	-	-
2003	311,1	- 14,2	-
2004	392,6	+ 26,2	+16,6
2005	331,7	- 15,5	- 6,6
2006	346,7	+ 4,5	- 0,8
2007	345,2	- 0,4	- 1,1
2008	394,2	+ 14,2	+13,2
2009	302,9	- 23,2	- 14,6
2010	328,2	+ 8,4	- 5,8
2011	367,6	+ 12,0	+ 6,2
2012	329,8	- 11,5	- 5,3
2013	311,5	- 5,5	- 10,1
2014	379,1	+ 21,7	+ 10,3
2015	272,5	- 28,1	- 21,3
2016	385,9	+ 41,6	+ 20,1
2017	319,3	- 17,3	- 7,2
2018	345,7	+ 8,3	+ 0,9
2019	329,9	- 4,6	- 3,7
2020	379,8	+ 15,1	+ 11,0
2021	364,9	- 3,9	+ 6,1
2022	393,3	+ 7,8	+ 14,0
2023	383,6	- 2,5	+ 10,4
2024	437,1	+ 14,0	+ 25,2

Ut fra avlingsprognosa i tabellen over forventer vi 14 % høyere avling i år sammenlignet med i fjor.

Sammenlignet med gjennomsnittet for 2002-2023 forventer vi 25 % høyere avlingsmengde denne sesongen.

Alt ovenstående forutsetter at det er satt omtrent likt areal i 2024 som det ble i 2023.